

Megjelenik a lap **Temesvárott** minden **kedden**.

Előfizetési díj akár helyben, akár postai szétküldéssel:

Egész évre 6 ft. pp. — 6 f. 30 kr. ujp.

Fél évre 3 ft. pp. — 3 f. 15 kr. ujp.

A helybeli előfizetők a lap házhozordásáért rendelést tehetnek a lap kiadó hivatalában.

Szerkesztői iroda: belváros, bécsi utca 68. szám, első emelet.

DELEJTŐ.

A tudomány, anyagi érdekek és szépirodalom közlönye.

Jelige: Csak az a nemzet vész el, mely önmagát elhagyja.

Előfizetheti helyben a szerkesztőségénél, vagy a helyb. könyvkereskedésekben; vidéken minden cs. kir. postahivatalnál a szerkesztőséghez utasítandó bérmentes levelekben.

Hirdetések minden közhasználatban lévő nyelven fölvetetnek. A beigtatásért minden három hasábos egyes sorért 4 p. vagy 7 uj krajcárnyi díjszámítatik.

Kiadó hivatal: belváros, bécsi utca U r m a n n M á r t o n műkereskedésében.

Kedd, május 14. 1861.

20. szám.

Negyedik évi folyam.

Ölts gyászt hazám!

GRÓF TELEKY LÁSZLÓ,

Magyarország leendett nádora nincs többé!

Mikor annyi nemzedék esküjével és vérével pecsételt alaptörvényeinkre mutatva, hazánk független szent jogait védendő készült a nemzet, a világ sorompója elé lépni: — azon nap reggelén halva találtatott.

Nincs toll, mely leírja a nemzet keservét.

Szenvedésekben megöszült, de meg nem törött férfiak omlottak zokogva egymás karjaiba, és a fiúk szivrepesztő kiáltása hasgatta az eget.

Europa köztisztelt férfija, a nemzet osztatlan imádottja nagy tetteinek utósó lépcsőjéről ledölt egy titokszerű kéz által, mint egy második Csák, hajthatatlan a külföldi rabiga alá.

De vérenek minden egyes cseppje milliókra osztja ihletét!

Kidölt a nagy vezér, de él a nemzet, mely szent emlékéhez csoportosul, kiben nádori székünk oly férfit vesztett, mint mássát keveset, de hűbbet és nagyobbat nem látott soha.

Gyászos év, ezerszer gyászos év!

De az ártatlan áldozatok vére eloltja magát a poklok tüzeit is, és azok kapui nem diadalmaskodandnak, de az Isten szavától, mely a nép szavában menydörög, omlandnak össze.

Jusson eszetekbe a memento mori!

Készüljetek meghalni.

Ölts gyászt te hon, a vértanúk gyászatát!

Ölts gyászt te nemzet, a fekete sereg gyászatát!



Egy-két belügy.

II.

A bekövetkező gyárvárosi lelkész-választás alkalmából legyen szabad t. polgártársaimat egy eszme pártolására fölkérni.

Magyarországon a r. k. vallás, a törvény értelmében még mindig uralkodó vallás: küszöbön állónak hiszszük azonban a teljes szabadságnak okszerűleg megfelelő azon kort, hogy uralkodó vallás többé nem létezendik, csak tulnyomó, azaz egy felekezetnek sem engedélyeztetik a többit egy vagy más módon sértő előjog, mi csak az emberjogok legdicsőbbikének, a lelkiismereti szabadságnak gúnyja.

Az egyenlőség e téren keresztül-vitelére előpéldát adni, éppen az oly önálló törvényhatóságok hivatvák, mint a mi városunk.

Hazánkban az egyházak patronusain nyugszik a teher, a lelkészeket fizetni, — minek fejében az övéké a szabadság, őket kinevezhetni.

Városainkban a pártfogói teher és jog a közönséget illeti.

Ezen választási jogot azután a képviselőség gyakorolja, fizeti pedig az összes város.

Sőt van rá eset, hogy a kath. lelkész választásánál a más vallású községtanácsosok nem vesznek részt a szavazásban, habár a város pénztárát azok felei is adózzák.

Ezek így oda is jog nélkül járulnak, míg saját papjaikat egyedül tartják el.

Ily anomaliának és belőle folyó neheztelésnek jó volna véget vetni, talán a következőképpen:

A város köteletségévé tétessék minden vallású polgári lelkészek fizetése. Senki se nehezteljen!

Tudom, hogy a görög és protestáns felek nem mondanduk le semmi áron lelkész-választási jogaikról, inkább a segélyről: de én nem is akarom a jogot kezükből kicsavarni, sőt az övékét terjeszteni ki a katholicus testvérekre.

Válasszák ők, sőt majdan a héberek is, papjaikat eddigi szokásaik szerint, a r. kathol. papokat pedig az érdekelt parochiák hívei, hol, ha minden család fő szavazata sokalltatnék, a városi tisztujtásoknál szavazattal bírók bocsáttassanak csak oda, mennyiben a parochia körében lakkak.

Ez által azon féltékenységek is eleje vétetnék, hogy valamely kisebb parochiára a képviselő nemtetsző papot választana, mi még akkor sem menthető, ha jól üt ki, a cél nem szentesíthetvén az eszközöket jezsuita módon.

Belügyi kérdés lévén, rendelkezhetik felőle a polgárság, — én ily módosítást hiszek legmegfelelőbbnek alkotmányos egyenlőségünkhöz, illetőleg elvei keresztül-vitelére a legszétágazóbb részletekig.

Nem titok előttem, hogy a malmokat M. Terézia

oly alapítványképp hagyta a városnak, miként jövedelmükből a papok, azután az iskolák tartassanak fenn, s csak a netáni fölösleg fordítása: s egyéb közcélokra: de hát a más vallású papok és tanítók fizetése nem közcél?

Tagadom pedig, mintha az egyházi főnökség a patronatusi jog ily gyakorlata ellen óvást tehetne, mert jogát kiki úgy használhatja, mint neki tetszik, sőt másra is ruházhatja, ha akarja.

Egyébként az eszme csere szabad!

Tessék nyilatkozni!

A politikus csizmadia VII-ik levele.

T. szerkesztő ur! Miután a multkori — nagy sietve irt — leveletem a földadás előtt el sem olvashattam, egyikét error kalam i csuszott bele.

Ezt akartam előhozni, nem annyira ugyan azért, hogy a hibát kijavítsam, (hiszen ez kiment már a divatból ugyanis), hanem csak hogy alkalmam legyen az írásra, (mint a mondabeli egyénnek, fejfájásának előhozásával, fejének tapogatására s illetőleg gyűrűs ujjainak fitogtatására); de mivel egyéb semmi sem jutott eszembe, (látszik, hogy nem születtem költőnek), amugy is ünnep lévén, olvasni kezdtem. Erre egy alacsony cingártermetű egyén bejött hozzám, (ugy huzván maga után lábbait, mintha mindenikén ama hirneves egy-karikás vérmérséklő csörgő volna), s tüstént elmondá, miként egyik szomszéd vármegyében a tekintetes szolgabíró urral, azaz, hogy tán az öregbíróval összeverekedett.

Elég sajnos, hogy ily apró mindenhatóság még most is ily dőre tényt követhet el! És mért? adja itt önként magát elő e kérdés, melynek tudom, hogy némelyek a népnevelés, mások meg a községi rendszer hiányát adják okául. Kinek-kinek saját nézetei vannak. Azonban mielőtt csekély véletemet adnám elő, talán nem lesz fölösleges elmondanom egy-két esetet, melyeket a rágalmazó nyelvek így adtak elő. K. . dorfon a jegyző 30ezer forintba buktatta a községet. Hogy lehetne ez — mondja erre valamely nem-rövidlítő mensfreund — midőn a jegyző nem kezelte a pénzt? Hát csak úgy, tisztelt optimista uram, mint Z. . falván történt a község-malmi kezelésével — 1853-ik év óta az érdemes triumviratus csak 12ezer véka búzát sikasztott el. Mert az ugynevezett jegyző, kit talán e tizenegy év alatt inkább lehetett így nevezni: supremus plenipotentarius et cancellarius loci, többnyire maga méltóztatott vásárolni mindent, pénzért pedig a jó emberek akárhány nullát is odatettek a számjegy mellé, vagy mért ne irtak volna be egy félív papírt, midőn az ugynevezett Rechnungs-Revident ur (kinek a község évenként — azért, mert a községi számadást (nem) vizsgálta — 20—30 forintot tartozott fizetni) ugysem nézett egyebet, mint, hogy ott van-e a conto homlokán az a kis számjegyes papírka, és alant a Vorstand név. A Vorstand ur pedig — mint ez nálunk is szokásban volt (és még mest is van — mert köztünk mondvá

Vorstand ur a plenipotentiarus urnak régi ugynevezett kebelbarátja, (vulgo kuszipajtása) — szívesen odairja nevét az elnem olvasható irás alá. Mert ki volna még a mai civilizált korban is oly szűkkeblű, hogy még egy községi legtekintélyesb s hites egyént is kislelküleg gyanusítana!

Azonban ha megtörtént mégis, hogy a Vorstand ur oly irat alá karcolta nevét, mely a hivataláról való lemondást foglalta magában, s így a következő előálló élvén a gyanu-pörrel, nem akarta addig odairni nevét, míg meg nem hallotta az irat tartalmát; akkor az ügyes tollnok — ámbár a fővorstand ur mellette állt — szépen odailleszté az „in abwesenden“ célszerűséget, és el volt érve a szent cél, — mert most már illetlen, hogy a bíró elzártan tartsa magánál a falupecséjtét ugyis, azért az cancellárius urannál áll. De az is történt, hogy az ugynevezett aususzoknak — minden kegyeletök mellett — sem volt inyökre való azon tény, miszerint a foranslag után minden forinttól helység-költségére 20—30 krajcárt kellett fizetni; ez okból a jövő új foranslágot jobban megnéznén, mint a multkorit, s midőn abból sok helyeket kitöröltek, aláírván nevöket, miután cancellárius ur kijelentené, hogy az auslágot a Kreizamtnál irandják majd a foranslágba. De harmadnapra már — a nélkül, hogy a kivetési irat kiment volna a cancelláriából — ott volt az Anmerkungban a 47 krajcárból álló Auslág! — Nehogy azonban valamely tisztelt valaki ezen igénytelen sorok által ismét valamely testületet sérteni vélje, szükségesnek vélem itt egész ünnepélylyel kijelenteni: mikép ezek csak (?) Saruváron történtek; de itt is most már máskép van! Mert mióta egy tisztességes egyén azt erősíté, hogy jövőben nem esz így, azóta — tudtomra — a megtért jegyző csak négyet akart megnyírni; az az — mint az 1861-ki „Bolond Miska“ naptár mondja — az ő javukat kívánta“ (l. 129. lap.) Már nálunk ugyan kívánatos volna, ha ellehetne mondani — mint „Sz.“ a „Delejtű“ 17. számában — miként: jobban kell örülnünk egy megtérőn, mint száz régi hiven; hanem itt bizony csak azt a mondatot alkalmazhatjuk, a mely így szól: kibékült ellenség ritkán jó barát!

Midőn tehát a Vorstand ur átlátta, hogy e lefolyt 11 év alatt — csak ha az Ortsnotärrel egyetértett — ugyszólván büntetlenül mindent tehetett, most meg öregbíró uram azt hiszi — mint mondá is, — hogy többet tehet a szolgabírónál, nem csoda, ha dőre föltételét véghez viszi, midőn tudja, hogy most nincs már földesur, vagy ama régibb korbéli szolgabíró, a ki öregbíró uramon is ilyenekért elhegedültette a 12 strófás nótát. Azért, az ily kis basa — különben ugynevezhető nyers hustömeg, — kinek minden erénye a posztós ruháju iránti ellenszenvben, erélye pedig a tétlenségben pontosul össze, ha bűnös ténye miatt kérdőre vonatik Virgilius Simonjának tudományát veszi elő, és magát butának szinlelvén, a dolog nemértésével mentegetőzik; midőn pedig végzeni nem akar, akkor a husztagu tanácsra utalja a panaszost, de azokat, vagy nem lehet összeszedni, vagy nem értik a törvényt. Példát mond-

hatok, miszerint az öreg bíró uram egykor a posztóruhással annyira érezteté hatalmát, hogy az oly tagreszkétést kapott, miként többé nevét sem irhatá ki.

Azért csekély véletem szerint nem szükséges itt ivekre terjedő községi rendszer-könyv, hanem csak hogy a törvényt úgy magyarázzuk, mint az angolok szokták — betűszerinti értelemben, és hogy az illetőség úgy járjon el a községi dolgokra való fölügyeletben, mint ama tizenkét évig, többek által gunyolt táblabírói korban az akkori szolgabíró és földesur; kik mihelyest például valamely rendtelenséget vettek észre a községi javak kezelésénél, — nem is várták a panaszt — mindjárt rendelkeztek annak eltávolítása végett. Akkor aztán nem állandanak a lapokban olyan kitételek, mint például a „Pesti Hirnök“ 102. számában, hol a többi közt a nagy-halmágyi őserdők folytonos égetéséről lévén szó, a tudósítás így végződik: „Alkotmányos tisztviseléség, hol késele az éji homályban.“ Azért — míg más jobbat érünk — elég volna jelenleg az 1836-ki 9. törvény-cikknek erélyes alkalmazása; mely, mint tudjuk, így szól: „A község bírája, a kijelölt három alkalmas lakos közül, az eddigi (t. i. 1835-ki) szokás szerint, egyenkint adandó szavazat szerint választatik;“ tehát alkalmas egyénből és nem olyanokból, mint a például fölhozott, kit kuszipajtásával együtt, csak egy előre fölpálinkázott tömeg választott meg.

Ha tehát lehet jegyzőnek vidékit választani, mért nem lehetne bíró is, föltéve, hogy a községben nincs arra alkalmas egyén. Vagy ha már a felsőbbeknek úgy tetszik, hogy ily esetben is helybelinek kellene bírónak lenni, akkor ő kegyelmének ne legyen szabad önbírájának lenni; hanem az egész tanácscsal együt itélni. Mert tudjuk azt, hogy a hol nincs írott törvény, ott a szokás adja a szabályokat. Már pedig például nálunk a bírónak 1848 előtt addig nem volt joga ítéletet hozni, míg a hat tanácsos meg nem jelent. Ott tehát, hol a bíró annyit ért a törvényhez, mint a hajdu a harangöntéshez, a tanácsosoknak kellene legalább egy kissé többettudóknak lenni, és nem, mint például jelenleg nálunk, hol a husz tanácsos s ellenőrök közt kettő talán alá tudja írni nevét, de hogy érti-e az ellenörködése alatti dolgokat? erre bizony csak azt mondhatják, a mit Bernát Gazsi, kitől azt kérdezték: érti-e a zenészetet? t. i. még nem próbálta, hanem úgy véli, hogy érti.

Öregbíró uram basáskodása ellen pedig oly törvény szabály volna szükséges, mely őt nemcsak bíraskodásától fosztaná meg, hanem érzékenyen büntetné is: mert nagyon kevés büntetés ám az a bíróságból való kitétel ott, hol egy ellenszenvből eredt dőre tény örökké nyomorulttá teszi az embert.

No de se baj, máskép lesz ez ezután, mint a „Fóti dal“ mondja, ugy-e t. szerkesztő ur? Csak lassan, majd megjön mindennek az ideje, ugyis már hozzá szoktunk tizenkét év alatt a városhoz, a szokást rögtön megváltoztatni nem tanácsos; miután ez, mint például a testi életnél, nem ritkán a halált is előidézheti!

Azért, miután a divat is úgy hozza magával, jó napot kíván

Saruváron 1861-ki Szent-György napján ó szerint
 őszinte tisztelője
Kakasvári Fábrián,
 csizmadiamester.

Ausztaliai levelek.

III.

GEROGERY Station 11. April 1859. (409 miles from Sydne y.
 (260 m. from Melbourn.)

Kertem oly állapotban van, hogy zsebemből mitsem kell otthon hagynom a kert fentartására. Télen át legalább 3 acret akarok tökéletes szőlőkertté formálni, a föld oly kemény, hogy munkásunk most egy sincs. Holmimat Alburyban hagytam, hogy „farm“ lovam ne huzzon igen nehéz rugós szekereken, az idegen és habos völgyes New-South-Wales-i vidéken. Mult héten hagytam el Alburyt egy könnyű ruganyos kétkerekű szekeren önlovammal, mely kertemben eleitől fogva ganejt és fát, gyümölcsöt és zöldséget vonogatott. Szekereket vasabroncsfélébe egy csikos vitorlavászonnal bevontam, és alatta zöld posztóval béleltem, csak deguerre apparatussal és 2 pokróctakaróval magamnak két napi thea és kenyérrrel, lovamnak zab-korpa provisióval és „Dandy“ kutyával utnak indultam. — Könnyű szívvvel hagytam el Bachworthot, mely — alig hihetné az ember — még mindig rosszabb és rosszabb pénztelenségben sinylődik és mind eddig rossz idejének el nem érte non plus ultráját, és hiszem csak az esős idők fogják kissé megmenteni. — Azalatt egy társaság szerkeződött, mely a körülfekvő aranybányákon semel pro semper vitalison segiteni akar, actiakon egy nagy és folytonos vizcanalist akar épiteni, mely az aranyásásokat mindenféle elegendő vízzel ellássa. A pénzt készen előlegezik és energikus emberek vezénylik, úgy hogy remélni lehet, hogy két év mulva Bachworth minden ily crisisektől örökre mentve lesz és nőttön fog nőni.

Mennem kellett! Victoriában mindenféle ugyanazon crisis uralkodott. New-South-Walesbe jöttem, tehát átmenve a Murray-n, és nem akarám fizetni a magas „punt“ (komp) taxát, lovammal átakartam andalgani a folyamon, mely ily száraz időben igen alacsony, de lovam nem szokva ily roppant réztükörhez, mire a legmélyebb közepre ért melegen, megállt, és se cirogatás, sem ütés, sem szó, sem lárma nem fogott ki rajta. Hidedeg pára kezdett törni ki homlokomon, a teljes hold (8—9 közt este) éppen emelkedve Albury téglaházai felett a magas pontokon előttem, a „Punt“ széles csolnaka igen távol, semmi nép sem közel, ott álltam szekereben oly bután nézve mindenfelé mint lovam, mely akár fából faragva, oly veszteg állott a zugó igen sebes folyamban hasig, lábom egész féltérdig nedves volt. Nem tetszett situációm, és akár ki is usztam volna könnyen, de lovam elfult volna és holmimat elhordta volna a hab, nem kedves segedelem körülményeimben! Végre felál-

dozni kész lovam bőrét, kezdém biztatni, serkentenem erős hangon lovamot, vissza-utra rántogattam a féket, és pár hatalmas ütleggel a lovat hátrálásra és a Victoriái partra hoztam, megkellett fizetnem a „Punt“ 5 shillingét és Alburyban aludtam Mrs. Price-éknál. Pár nap azután mostani utamra rándultam. New-South-Wales, mint tudjátok, Ausztrálccontinent legrégebbi coloniája, Sydney fővárossal. Pénzes és enterprising népe, kik a „bush“ életet (faluélet falvak nélkül) a városi elébe teszik itt-ott egymástól 10—40 mfdre letelepedtek, faházakat építettek, azokat és Verandajaikat gumtree (gumifa) bárkval befedték, ló és marha, juh- és gabna tenyésztésre szánták éltüket. Némelyike igen gazdag lett, mert midőn kezdetben juhait csak fagyuként használták fel, és majdnem elevenen fojták ki belőlök a zsirt, mihelyt a diginsek beálltak, egy juhot 1 L.-ért adtak el és egy ökröt 20 L.-ért. Mrs Mitchell p. o. megér 2000 Lrt. és minden fia meg annyit, mind ezt pár éven csinálta. Ezen néposztály neve „Squatter“ (telepedő), mert azon területek, melyeket „by right of tenure“ birnak, nem tulajdonuk, érte évente külön adót fizetnek; mint gazdám Mr. Huam 5×9 mfd. területért 20 Lrt. fizet és rajta 600 marháért 15 Lrt. — holott Victoriában minden juhért 3 sh. és minden marháért 6 sh. kell fizetniök. Némely Squater 20 □ mfdet bir. Ezen squateerek az old imigratióknak pionirjai és marháikkal a folyók és patakok mentében széledtek el. Bár igen gazdagok némelyjeik, a legtöbbje nem él gond nélkül, és függetlenségét vajmi drágán fizeti. Távol társaságtól és civilisatiótól, ha nem házas mint a Solitaire Confinementbeli rab, elvadul, némelyje megbódult, a házasok nehéz munka közt hamar öregsznek, de el nem halnak. Ételjük szegény, kenyér, thea és sózott marhadisznóhús a főétel, legtöbbje kertem sem érdemesit tartani, és zöldséget nem lát asztalán, legkevesebbje iszik viz és theánál egyebet; alig van 1 tiz közt, ki a kis terhet nem sajnálná számos vad teheneinek párját megszeliditeni és rendesen fejni. Theajukat barna cukorral eszik. Emy Huon mostani gazdám egyike azon kevés ausztrál seltlereknek, kik francia származásuak lévén, izlést és magasabb törekvéseket hoznak életbe itten is. Két acre kertje a legszebb melyet eddig — kivévén a Melbourni botanicus kertem — Ausztráliában láttam. Gyönyörű és számos alma, körtve, barack, szilva, cseresznye fái, pompás zöldség és virág között nőnek. Mig itt voltam csütörtök óta (4 nap) 9—10 fügefairól számtalan fügét, veszőiről szőlőt és bokrairól gránátalmát ettem, folyton rátok gondolva és vele s családjával rólatok beszélve. Daguerreotypjeimmal küldök nektek egy rakás leg és legjobb magvakat, ültessétek nagy gonddal. A füge, melynek itten hat neme nő, igen édes, bőrös külseje alatti veres béle igen hasonló egy maroknyi faeperhez, ha kissé megszárad a fán éppen oly édes, mint a füge, melyet boltokban árulnak. A Squater ily mostoha sorsában — generaliter — egy családi vigasszal bir, a parlament megengedte neki pár évvel ezelőtt kijelenteni, hogy mely részét telepvényének akarja 1 acret 1 L.-jával azonnal vagy lassankint

megvenni. Így Héon a Head-Stationban maga és Charles testvére nevére 800 acret bir, melyet egyetlen fiának hagyand, és az Out Stationban 600 acret vett, melyet leányának szánt (17 éves, nincs honn. — A squatterek élete abból áll, kevés, igen kevés szolgálkkal, sokszor csak szelidült feketékkal a marhát lóháton reggel kihajtani, délben vizre, este hazahajtani, a lovakat és meghízott marhát, juhot helyben vagy messze (300 mfd.) vásárra hajtva eladni. Peremptive right-jogon vett vagy veendő jószágukat 5 rail fencevel önkezekkel bekeríteni, juhot nyírni, ló és marhát „brand“-olni (bélyegezni izzó vassal) a már hizottat kiszemelni és egymásba vezető „Yardok“-ban (bekerített udvarban) elválasztani; ezen udvarok egymásba visznek és három ruddal záratnak, a marha egyen a nagy udvarból a kicsibe kergettetik, és ottan bal két lábára hurok huzatván, leejtetik, közel a sövényhez esvén, fejét egy ruddal tartják és forró vassal a betüket oldalára ráperzselik, vagy más human praxist végbe visznek. — Ezen kissé elvadult emberek közé tettem kirándulásomat. Elhagyván Alburyt, mely 400 mfdnyire van délnyugotra Sydneytől, azonnal a „bush“ tengerbe jöttem. Alig vész el Alburnyknak utolsó kéménye szem elől, és ime a merre szemed lát csak ég, föld és gumifák. Ha elhagyod akarva vagy feledkezve az alig kopott kerék utat, mért-földekre mehatsz, napokat vándorolhatsz és pár vad ló vagy marhánál egyébvel nem találkozol. Paroquettok (zöld veres sárga) kik üdvözölnek, fehér sárgabubos kakaduk-seregét felkergeted, vad bikák félve s mégis tudvágygyal jönnek bámulni taligádat, soha nem attaquiroznak, de embert, házat, sövényt nem találsz. Ily körülmények közt nem csoda, ha magaddal mint hajón vizet, ételt, zabot, ágyat viszel és compast, mely magneticus variatiójával (10—20 gradus) még potomba küldhetne. Ha az ember célját eltéveszti, utját elveszti és az éjjel beáll: „thon we must bush“-it — egy széltől megóvott hegy vagy domb alján, közel egy odv és száradtságában lehullt és darabokra tört nagy fához állítod lovad, kantárait a szekér alá halmozod, hogy eső ne érje, lovad lábára békókat teszel, kis fejszéddel fát rendezel, szárazon tartott Vestáiddal tüzet csinálsz, egy kis quartpot (2 itce) bádognyírdet folyamból, gödörből, árokból, lyuk, laguna, kerekvágás vagy hozott hordódból megtöltöd és tüzre teszed, tán hust is hoztál, azt hosszukezü vaslapáton „frying pan“-on megsütöd. Miheleyst vized forr, ezt félretolod, félmarok theát teszel bele és bádognyírdetbe öntöd, 2—3 perc ázása után és meghülvén, kenyereddel iszod, kutyádat nem feledve, a tüzre 6—7 nagy darab hasábot téve, a reserve-fát szél ellenébe felhalmozva, a mint vagy szekeredbe visszavonulsz a két blanketet láb és test közé huzod és alszol. Vigyázz nehogy a tűz a száraz füvet meggyujtsa, mely a számos Bushfire eredménye, mely egész vidéket koldusbotra hozott. Ennek elejét veheted, ha zöld galyseprőt kötsz és magad pár rőfnyire tüzedtől a füvet meggyujtod és seprőddel eloltod. Kutyád a lószerszámon alszik és ember közeledtére felébredt, lovad a tüztől messzire el nem megy, ha jó zöld helyen telepedtél.

Reggel rosz ágyból jókor költ a hideg — tán hasmenésed. Lovadnak kis nedvesített zabot ádsz, magad teát veszel be, utnak indulsz compas szerint, ezer lábnyomokkal találkozol, de nem segítenek; keresztbe utaddal mély vágásu gyalog utak huzódnak, ezek marha és juhjárások a vízhez mind éjszakeről délnek, és nem segítenek. Ha füstöt látsz magas tetőről az előtted fél-ezer mfre terülő fatengerben, akkor emberekre vagy bushfire-re találsz. Ha fence-re (sövény) bökkensz, addig kerülöd míg a fennebb rajzolt slip-pamel (csuszó deszkázat)-ra érsz, ezt mind a hármat kiemeled, szeke-reddel bemegy, a 3 rudat visszahelyezed és követve a kerekvágást, mely a benső dominiumba egy uj slip-pamel által hoz. Ott áll a két vagy több fedél, mely alá a szénát sat. teszik, körülötte a 3 négy egymásba vezető draughting yard-ok, és azon tul az uri lak, mögötte konyha sat. tán kert az uriház körül vagy mögött. Bemegyek az első élő emberlányhoz és a ház feje után kérdezősködöm. Kijő vagy behiv, ki vagyok, mit akarok megmondom, ha munkám nem kell a Colonia szokás joga szerint Accomodation-t for a might, kérek, megadják, ez vacsora, ágy, reggeli — mint felebb leirtam, másnap egy kis szobát munkámra rendezek és míg munkám van maradok, vagy uj utamat conversatióban eleve leiratván, tovább állok. — Fogadtatásom eddig mindig igen szives volt, és nagyobb tisztelet és sympathiával váltak el tőlem mindig mint üdvözölték az idegen jövevényt, de mindig gentlemenként bántak velem azonnal.

Utazásomnak még egy sükere van, mindenféle magvakat, veszőket, virágokat, fákat szedek és szivesen adják, annál inkább, mert a Millerféle rakasz valahára megérkezett.

Kellemetlen esemény, hogy Dembinski tábornok egyetlen fia János, a nagy és itten is hirbe jött Chemicus, rögtön meghalt, önmegmérgezés gyanuja alatt. Ha tudtam volna állapotát, mily egész lelkemből segítettem volna szegény talentumos bajtárst, mindkettőnk javára egész tehetségemből. Ti nem érezhetitek, mit utamon éreztem. Elmerültem gondolatába mily primitive itt az élet s mily roppant jövő országnak vad magva. 30 órai csavargásom után szöllő lényt nem láttam, a sociális élet főelvét látni és szót cserélni emberrel, ki bár mi vad vagy otromba, de egyet jobban tud náladnál: — az utat. Nincs ugyan itt egy család sem, mely nem egész lelkéből segítene, önjóságából egy részt ki-ne mérne, marhájából évekre creditre pár százat nem előlegezne, csak az itteni asszonyok igen köznapi aszszonyállatok.

Mr. Emy Huonnak leirtam a magyar tökkáposztát, s igen kért, kapjak töletek levélben csak egy ducet magot de teljesült számra, hasonlóképpen az Annanas-dinnyét és a fehér és veres görög-dinnyének szeretném birni pár magvát, és ha tehetitek Szontágh Gusztávnak dinnyekönyvét.

New-South-Walesben minden 7 évben a szárazság oly általános, hogy ezer meg ezer marha szomjan és éhen hal, mert eső nélkül nem nőhet ily bőségben fü.

Ez a népet mindenféle artesiái kutak ásására figyelmezteti. Ha önköltségére furna valaki és vizet kapna, akkor a vizet eladhatná, kis tavakba eresztve azt, szívesen adnának távol-közel a Squaterok neki 1 L. évente minden marháért, holott N.-S.-Walesben valószínűleg pár millió marha van.

Mult hónapban kezdtek meg a nagy „Radvay network“-ot (vaspálya-hálózat), mely Melbournet Ballarattal, Castlemain Sandhurst-vel összeköti, Maidenpunctnél a Murray-

val érintkezik, a Murray 1200 mfd. viziuton Adelaidéba hoz. Geelony és Melbourn közt egy éve jár a locomotive és Stobson-Bayban 12 theamer. Mindenféle utak rendes Meadam, — Castlenainban egy porcellángyár, csak energicus, erőstestülető ember kell, és kettő-három ki vállaltatva tenné a dolgot és a süker bizonyos. Többet nem írhatok ezennel. Áldjon meg az isten, öllelek mindnyájakat, csókollak mig tehetem ajkaimmal, lélekben.

R. B.

T Á R C A.

Heti szemle.

Krassómege fölirata a vámok ügyében.

(Vége.)

Nagyméltóságodnak emez irata annyival megdöbben-többen és lehangolóbban hatott e mege közönségére, mivel a helybeli cs. kir. pénzügyigazgatóság elnöke, e megehez intézett és Nagyméltóságod iratával kapcsolatban, jelen ülésünkben felolvasott levelében, e mege közönségét arról értesíté, hogy miután tudomására jutott, miszerint e mege lakossága a közhírré tett s érintett tárgyra vonatkozó megyei végzés következtében arról ábrándozik (den irrigen Wahn hegt) hogy april 1-től nem leend köteles a fennálló ut-sorompóknál ut-vámot fizetni, szükségesnek véli e mege tudomására juttatni, miszerint az utvám fizetésének jövőbeni minden akadály és vonakodás nélkül leendő fizetése, s a megei e tárgyra vonatkozó végzés foganatosításának akadályozása tekintetéből, magasabb rendelet következtében kényszerítve leend az utvám-pénz fizetésének kierőszakolása végett katonai karhatalmat is segítségül venni. Mindezek ellenére e mege közönsége a Nagyméltóságod iratában foglalt okokat nem tartván elegendő súlyal bírónak, vagy pedig azt törvénytelennek arra: hogy e mege közönsége a vámsorompóknak és vámpénz-fizetésnek e mege területén leendő megszüntetését elrendelő határozatától elálljon, vagy azt megmátsítsa, közös akarattal ufolag elhatározá, az ez érdemben hozott megyei végzésnek, az időközben fölmerült rendkívüli nehézségek s előre látható gyászos következmények kikerülése tekintetéből a megyei biztonmálynak mai napon hozandó rendelkezésig alispáni uton elnapolt foganatosítását, s e célból meghagyá az illető szolgabírónak, hogy a sorompói állomásokhoz azonnal kimenvén, a hozott megyei végzést, nem tekintve a Lugosi cs. kir. kerületi pénzügyi igazgatóság elnökségének felolvasott iratában érintett nyerserő, sőt szükség esetébeni katonai fegyvereserő hasznalatávali nemtelen ijesztgetésére, minden késedelem nélkül foganatosítsák, s az eredményről még e gyűlés folytatban jelentést teygenek. Mely kiküldetéshez képest központi szolgabírának esküdt társával s Lugos város bírójával a városban létező három vámsorompóhoz a gyűlés első napja délutánján kimenvén, a megyei végzést végrehajtani megkísértette, ebbeli szándokában azonban a vám-sorompóknál még március 31-től szakadatlanul kiállítva volt, pénzügyi és csendőrök által azon kinyilatkoztatással akadályoztatott meg, hogy azoknak a helybeli cs. 6-ik sz. dzsidas ezredesétől parancsuk van a sorompók ledöntésének erővel is ellene szegülni, s azt fegyveres kézzel is meggátolni, minnek következtében kiküldött szolgabíránk megbizatasát annál kevésbbé teljesítheté, mert miként az öszszegyült számosabb nézők észrevehék s jelentő szolgabíránknak fölfedezék, a vámház udvarán két dzsidas ló állott fölkan-tározva s fölnyergelve, mely körülményből bizonyossággal

következtetheté, hogy azok a vám-sorompók ledöntésének tettleges megkísértése, vagy eszközlése esetére hradó nyar-goncok gyanánt a vám-házakhoz kiküldve volt dzsidas katonák rendelkezésére állanak készen, habár jelentő szolgabíró a két dzsidas katonát, azon okból, mert azok a vámház valamely szobájában lappangottak nem is láthatá.

Nagyméltóságú Cancellár úr! E mege közönsége fájdalom-mal tapasztalá eddig is azon abnormis állapotot, mellynek terhe alatt eme jobb sorsra érdemes ország October 20-ka óta görnyedezik, vérző szívvel tekintvén az absolutismusnak az alkotmányossággali élet-halálrai tusája előidézte törvénytelenégeket, és a legrosszabbra, magára egy ostrom állapotra is el volt készülve: de azt mégsem hiheté el, hogy egy hékésnek nevezett átmeneti korszakban minő a jelenlegi, katonai erő és önkény uralkodjék, hogy ez a törvényesen szervezett megyei hatóság végzéseit kénye és kedve szerint paralizálja, azoknak foganatba vételét fegyveres erővel is meggátolni kész legyen.

Nagyméltóságú ur! Ez már rövid idő alatt második eset (az első Asboth Lajos törvénytelen elfogatása volt) melly e mege törvényes autonomiáján alig kijavítható csorbát ejtett, s a törvény és alkotmányok a katonai erő részéről gúnyos és megvető ignorálását tanusítván, e mege közönségét azon hiedelemre készíteti, hogy ez ország, vagy legalább e mege csak a jó Isten s az illetők tudhatván hogy miért? egy nyiltan be nem vallott s ugyanazért annál veszedelmesebb ostrom-állapotba van helyezve.

Nagyméltóságú ur! Ezen rettenetes kinos állapot haladék nélkül megszüntetését, s e mege saját lakosai, s az ország és világ előtt történt megaláztatása, s tekintélyének ily szem-betünő lábbal-tiprása fényes elégtételt igényel, annyival inkább, mivel e mege közönsége sokszor érintett határozatának hozatala által semmi törvényteleniséget el nem követett, hanem csak jogával élt, midőn az öszves megyei utak feletti gondviseletet, s azoknak fentartása terhet magára vállalván, az előbbi kormány által fél állított vám sorompókat lerontatni, s utvám pénz fizetést megszüntetni rendelé.

Tette és tehette ezt teljes joggal, és pedig annyival inkább, mivel a Nagyméltóságod fencicsért iratában előforduló azon kifejezés, hogy a mult évi October 20-án kelt legfelsőbb határozványok szerint, minden adó-nemek beszedése egyelőre fentartatott, az e megeben fennálló ut-sorompók megszüntetésére nem vonatkozhatik, mert e mege közönsége se hogy sem ösmerheti el azt, hogy a vám-pénz fizetése adó, annál kevesebbé törvényes adó volna, miután e mege közönsége azt azon oknál fogva, mert a 11 mértföldnyi, három irányban elágazó utvonalon szedett utvám-pénz öszves évi jövedelme 19,500 forintot tesz, a kiadások pedig a jövedelmet évenként 30,000 forinttal meghaladják, melly öszvegnek egy nevezetes részét a még fennlétező cs. kir. Lugosi kerületi építészeti, jelenleg magát a Nagyméltóságú magyar királyi helytartótanács állítólagos tudtával „k. k. Comitats-Bauamt zu Lugos“-nak nevező hivatal hivatalnokainak kirándulásaiért járuló busás napi dijjak, azoknak fize-

tésc valamint az utmesterek és uttatarozók bére emésztí fel, — a legigazságtalanabb sarczolásnak, s a jövedelmet meghaladó 30,000 forintnyi évi kiadást czéltalan pénz-pazarlásnak tekintí, s miután a vám sorompók, Erdélyországban és Magyarország többi megyéiben nem léteznek, s az országos utak használataért uti vám pénz e megyét s a szomszéd Temes megyét kivéve sehol sem szedetik, e megye közönsége nem látja és nem lát-hatja át annak okát, hogy miért képezzen a szabályban egye-dül e megye — mellynek az előtt is az országban a legjobb köútjai voltak, — kivételt, s e megyének a vagyoni állapot alantabb fokán álló lakossága sarczoltassék oly utvonatok hasz-nalalataért, mellyeket maga teremtett elő, s mái napig legna-gyobb részben maga tartott fenn majdnem ingyen, miután azon csekély öszveg, mellyet a kavics szállításért, a cs. kerületi épí-tészeti hivatal megtérített, csak alamizsnának tekintetű? sőt inkább e megye közönsége lelke mélyében van arról meggyőző-dve, hogy, miután a megye az anyaországhoz vissza csatoltatott, a jog és igazság szorosán követeli, miszerint a megye lakosai, mindazon kedvezményekben s javadalmokban részesüljenek, mellyeket többi Magyarországi testvéreik élveznek.

Ezen jelenlegi ut-sorompók azon okból sem maradhat-nak fenn, mert ezeknek fennmaradása az előbb létezett cs. k. lugosi kerületi építészeti hivatalnak, mely magát, e megye nem tudja, kinek megbizásából, s engedelméből és tudtával? „K. k. Comitats Bauamt“-nak nevezi, fennmaradását, és az ország-utakkali saját tetszése szerinti rendelkezését föltételezi, mintán azt józan ésszel gondolni sem lehet, hogy e megye javíttassa és tartsa fenn az országutakat, s azok hasznalataért, egy törvénytelen hatóság huzza az utvámpénzt. De az érin-tett hatóság nemcsak hogy törvénytelen, hanem annak fenn-maradása egyszersmind céltalan, lehetlen és képtelen volna, mert miután nevezett testület saját végrehajtó organumokkal nem bír, s a községekhez s más magános szállítókhoz intézni kellő meghagyásait csak a politikai közigazgatási tisztviselők útján intézhetné, ezek azonban eme bizottmányi ülésünkben 152. sz. alatt hozott végzésünk által oda utasítvák, miszerint nevezett törvénytelen testületnek semmi némű segélyt ne nyujtsanak, s a községeket is nevezett testület meghagyásai teljesítésétől eltiltsák, az eddig létezett cs. kir. lugosi kerületi

építészí hivatal s a községek vagy egyes szállító között a ne-vezett hatóság kezelése alatt álló utakra szállítandó kavics és porond tárgyában kötött szerződésekre nézve pedig e megye közönsége kinyilatkoztatá, hogy miután, a cs. kir. lugosi ke-rületi építészí hivatal mint egyik szerződő fél létezni meg-szünt, s a megyei országutak fenntartása terhét a megye ma-gára vállalta, a kérdéses szerződések is, anélkül, hogy e me-gye azok jogi oldalának fessegetésébe bocsájtkoznék, mint fe-leslegesek megszüntetteknek tekintendők.

Kegyelmes Főkancellár ur! E megye közönsége mind-ezeknek folytán tudni óhajtja és kívánja, hogy azon alkotmá-nyos élet, mely a mult évi october 20-ki diploma követke-zében az országnak kilátásba helyeztetett, valóság-e vagy csak hiu szemfényvesztés, mely arra van számítva hogy az ország hiszékenységből továbbá is guny üzessék?

E megye tisztában akar lenni aziránt, hogy törvény uralkodik-e vagy katonai önkény, és a törvénytelen hatósá-gok kihívó daca? Végre e megye megakar arról győződni, hogy Nagyméltóságod azon keblét és velőt.fellázító állapotot, melyben megyénk jelenleg tetteleg létezik, fenntartani akarja-e, — vagy pedig azt kárhoztatja s annak haladék nélküli meg-szüntetését eszközölni kész? Ugyanazért e megye közönsége Nagyméltóságodat ezennel tiszteletteljesen fölkéri, misze-rint e megyének mult bizottmányi ülésében 27. sz. alatt ho-zott s az e megyében létező vám-sorompók ledöntését s az utvám pénz - fizetését megszüntető végzés foganatosítása elébe, a helyb. cs. kir. pénzügyi igazgatóság által a cs. kir. 6. számú dsidás ezred parancsnoka segélyjével állítólag fel-sőbb meghagyás következtében gördített akadályt, illetőleg a nyerserő és szükség esetébeni katonai karhatalom alkalmazá-sának megszüntetését a lehető leggyorsabban kieszközölni méltóztatssék.

Kelt Krassómege állandó bizottmányának 1861. évi aprilis 3-án s következő napjain Lugoson tartatott rendes üléséből. Jegyzette s kiadta: **Wlad Alajos**, főjegyző.

Kiadó-tulajdonos **Pesty Frigyes**.
Szerkeztí **Ötényi**.

H I R D E T N E S E K

Ujpecs 1861-ik aprilhó.

A Delejtü 16-ik számában Torontálmegyéből egy cikk jelent meg a bárdányi követválasztó kerületben f. évi március havában történt országgyűlési követválasztásra vonatkozólag. A közlő álarcos, mert a cikket aláíró „Bárdányi“ álnév.

A névhez magához semmi közünk, de annál több a közlemény hamis és rágalmi tartalmához majdan pedig a nyilvánosság fényétől álca alá rejtőzött szennyestollu írójához a a kérdett cikknek, ki esztelen szenvedélyében képzelé, hogy valótlan és hamis dolgok közlése mellett bennünket büntelenül még becsteleníthet is.

Midőn a vakmerő becstelenítésért az arra szolgáló uton határoztuk el az álcás író ellen magunknak a kellő elégtelt megcserezni, itt csupán a közlött dolgok valótlanágát, és hamis voltát akarjuk kideríteni.

Hogy az álcás cikk-író becstelenítő közleménye szerkeztésében nem valami józanon ítélő ész, hanem otroruba szenvedélye vezette, kitetszik azon maga magának homlok-egyenet ellenmondó állításából; miszerint a cikk elején azt mondja: „a bárdányi követválasztás ugyan csak botrányos volt“ — majd alább mint cikkét folytatja, éppen az ellenke-zőt önmaga határozottan állítja, és a következő szavakkal megösméri: „A választás alatt a köznép oly éretten, oly komolyan viselte magát.“

Ha tehát a választók, közlő saját nyilatkozata szerint: „oly éretten, oly komolyan“ viselték magokat, mikép állít-hatja maga magának ellenmondva, a választást még is botrányosnak? — Valóban nem máskép mint alacsony szenvedé-

lyességből annyival inkább, mert azon csak általa képzelt, de valósággal nem létezett botrányt semmi körülménnyel hihetővé tenni, annál kevésbé annak kétségen kivüliségére csak legkisebb tényt is felhozni nem képes.

Az álcás cikk-író így folytatja tovább hamis és bennün-ket vak szenvedélyességgel becstelenítő közlését: „hogy mi a szerb falukat összejárván, fenyegetéssel és csábítással izgat-tuk a népet, hogy ne magyart, hanem az általunk ajánlott 25 éves szerb volt cs. k. beamtert válasszák képviselőjükül.“ — Alább ismét így kezdi az álcás közlő cikkét. „Hála a nép érettségének, nem használt a lázítás.“ — Ezen utóbbi nyilatkozatban hasonlón meg van boszulva az előbbi becste-lenítő és hamis állítás, és közlő maga magának ellent mondva itt ujalog beösméri azon előbbi bennünket vádoló alacsony közlésének teljes alaptalanágát, — mert ezen két ellenmondó állításból a józan ész logice azt következtetheti: hogy a fellépett volt cs. k. beamter követté létele kirekesztőleg a mi állítólagos lázításunktól feltételeztetett, nem fogván pedig a nép érettségén az állítólagos lázítás, mint ezt közlő maga be-vallja, a fellépett volt cs. kir. beamternek is megkellett volna buknia.

Miután pedig a fellépett volt cs. kir. beamter nemcsak megnebukott, hanem kitünő általános szótöbbséggel, és mint közlő maga elismeri a felnem lázítható érett nép által or-szágyűlési követté megis választatott, és e választás a kép-viselőház által minden legkisebb észrevétel nélkül tökéletesen igazoltatott is, látni való, hogy a bárdányi követválasztó-ke-rületben a volt cs. kir. beamter részére a nép érettsége mel-

lett még csábító ígéretekre sem volt szükség, annál kevésbé az álnevű közlő által szemtelenül hazudott lázításra, mely ebbeli állítását az álcás írónak mi aljas rágalomnak nyilatkoztatjuk.

Ellenben azt érintetlenül nem hagyhatjuk, miszerint mi biztos kutfőből értesültünk, hogy a megválasztott 25 éves képviselő etélytársa részéről minden községben száz meg százféle, itt el nem sorolható, választókat - csábító ígéretek tettek, melyek közül csak egyet említünk, miszerint az összeírás alkalmával Magyar-Szt.-Mártonban 35 akó bor ígértett a választóknak, ha B—ra szavaznak, mely nemtelen vesztegetési eljárást a helybeli lelkész megtudván, határozottan rosszalt is.

Az érintett torontáli közleményben mondatik végre: „A szerbek vonakodtak magukat a kiküldött összeíró küldöttség előtt bejegyeztetni.“ — Erre mit tesz a szolgabíró? kapja magát, összeírta a kerületben lévő helységek lakóit, beküldi a névjegyzéket a középponti választmánynak, s ez anélkül, hogy a törvények értelmében az összeírottakat magukat a kerületi választmánynál, mint Torontálban is elvül kimondatott, jelentették volna, az 1848 V. t. c. 20. §-a ellenére azoknak a választásnál szavazatot octroyál.“ — Az itt felhozott tények merően hamisak, s valótlanosságuk a következőkből világosan kiderül, mi végett az összeíró küldöttség eljárását kellekik mindenekelőtt előadnunk; az igaz, hogy az összeíró küldöttség minden községet köriratban értesített, mely nap s mely órában fog a helyszínén megjelenni a választókat összeírni; az is igaz, hogy a nép az illető községekben a kihirdetett és kitűzött napon és órában a helység házánál összegyűlve, tovább mint öt-hat óra hosszát hiába várakozván a küldöttségre, mintán ez még akkor sem jelent meg, gondolva, hogy megsem is jelenik, a község házáról szétoszlott.

Tény, hogy a középponti választmány által kinevezett összeíró küldöttség legnagyobb részében a választó-kerületnek nem maga járt el, hanem bizonyos Eördögh nevű egyéniség egy timár mesteremberrel járta be a községeket; — tény, hogy midőn ezen pseudo-küldöttség jóval a kitűzött határidőn túl a községekben megjelent, és az előjáróság által arra figyelmeztetett; mikép a törvény szerint jogosított választók a kitűzött határidőre mind megjelentek ugyan, de a küldöttség megérkezését több óra hosszán túl várni nem győzvéen széjjel mentek, a küldöttség erre az előjáróknak ezt válaszolá: „szükségtelen, hogy minden jogosított választó magát beirattassa, untig elég, ha csak néhány magát pro forma fogja beiratni, sőt a választó-helyre megjelenés is szükségtelen, ha csak ne-talán valakinek kivetni való pénze van.“

Tény, hogy midőn az összeíró küldöttség Bárdányban a választó-kerület főhelyén 14 napig folytonosan tartotta az összeírást, a többi helységekben mint említünk *törvénytelenül helyettesítettek által nem a kitűzött határidőben, és alig néhány perc alatt végezte azt.*

Tény, hogy néhány helységben, hol a lakosok az összeíró küldöttség fönnemlített eljárásával igen természetesen elégedetlennek nyilatkoztatták ki magokat, mint például Módoson, mely helység megjegyzendő nem a mi járásunkhoz tartozik, — ugy szintén Szerb-Szt.-Mártonban, és több helyütt az összeíró küldöttség azon ígértet tette, hogy még egyszer a helyszínére kiránduland, és a jelentkező választókat összeírandja; mi azonban az ígértetnél maradt és így számos választókat jogaik gyakorolhatásától tetteleg megfosztani szándokolt.

Ezekből látható, hogy közlőnek azon állítása: mintha a szerbek vonakodtak volna magukat a kiküldött összeíró küldöttség előtt bejegyeztetni, kézzelfogható hazugság s szemtelen koholmány. — Hasonló koholmánynak nyilvánítjuk közlőnek azon állítását, mintha alólirt szolgabíró írta volna össze a járásában levő helységek lakóit, és a névjegyzéket küldte volna be a középponti választmánynak.

A tény-állás e tekintetben következő: „A mint mi megyei határozat következtében a megye részére adandó köl-

csön iránt helységről helységre járva a népet buzditottuk, ez alkalommal jöttek több helyütt az előjárók az összeíró küldöttség eljárása ellen hozzánk panaszokkal, kiket mi röviden oda utasítottunk, hogy a kit a küldöttség a választók közé be nem irt, menjen a küldöttség tartózkodási helyére Bárdányba, és ott jogát reclamálja. Az illető előjárók meg is jelentek a küldöttségnél a főnebb előadott törvénytelen eljárás következtében jogaiktól megfosztott választókkal ezeknek utólagos bejegyeztetése végett, a küldöttség részéről azonban illetlen sőt goromba kifejezésekkel illetetvén ugyszólva meghalगतatanul elkergettetek.

Mely bánásmód és eljárás ellen a nép panaszával csak ismét hozzánk fordulni kénszerűlvén, nem tehattunk mást, sőt kötelességünknek ismertük a jogaikban magukat szerfelett megsértve érző választókat igazságos kérelmükkel a közép-ponti választmányhoz utasítani.

Ezekben találjuk, de főleg bensőnkben érezzük mi az álcás író otromba rágalmozási vádjá ellenében az általa közlött tényekre vonatkozólag teljes igazoltságunkat.

Most rá mutathat a szerkeztőség azon visszaélések forrására is, melyekről ama famosus torontáli cikkekre vonatkozó megjegyzésében fölemlíti, hogy hallott legyen.

Az álcás író irányában pedig, midőn egyszer és mindenkorra ellenünk szórt szemtelen hazug rágalmozó koholmányait addig is mig a követelt elégtételt megkapandjuk, határozottan visszautasítjuk, — választunkat e két szóban öszponosítjuk „si tacuisses“ — és maradunk azon nézetben és meggyőződésben, hogy a hirlapok inkább hallgassanak Torontál-megyéről, mint oly hazug dolgokat és rosz-akarát szülte szemtelen koholmányokat hozzanak róla a nyilvánosság elé, a midőn éppen az efféle közlemények írójától kellekik aztán igazán őrizkedni, mint a reactio gyalázatos eszközétől; ilyennek szükséges aztán méltó indignatíval szemébe mondani a page satana, mert ez és ilyenek igazán a legveszedelmesebb bujtogató sátánok.

Ivackovics György, ujpécsi szolgabíró.

(36)

Kamensky György, esküdt.

34 sz.

Haszonbérlet.

(3—2)

Ezennel közhírré tétetik, miszerint a csanádi püspökségi uradalom kopáncsi pusztája, mely Csanád megyében a makói közlegelő s tanyaföldek, a tótkomlósi ugarföldek, és a sámsoni pusztá közt fekszik; — s melynek kiterjedése mintegy 5200 hold 1100 □ ölével számítva, — ebből mintegy 3200 hold szántóföld, 300 hold kaszáló, a többi része pedig legelő, — folyó 1861-dik évi octoberhó 1-ő napjától kezdve hat egymás után következő évre szabad kézből haszonbérbe fog adatni.

Haszonbérletni akarók az uradalom ügyészi hivatalánál Makón 51. sz. a. f. évi jnniushó 15. napjáig — kívánat szerint akár írásban, akár szóval bővebb felvilágosítást nyerhetnek, s megegyezés esetére szerződést is köthetnek.

Kelt Makón 1861-ki april 26-án.

Farkas Mihály, m. k.
uradalmi ügyész.

Pollák B.

orvostudor és szülész, lakik a Gyár-városban, Juga házban.

Rendelvényi órák d. u. 2—4-ig, szegényeknek ingyen. (37, 3—1)